

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

Föl a szivekkel!

Korunk mély válságban szenved. Az anyagi jólét és kényelem óriási eszközeinek halmaza, a tudományok és szellemi műveltség nagymérvű elterjedése dacára mélyreható elégedetlenség, ideges izgatottság, a politikai és társadalmi téren a legnagyobb ingatagság és bizonytalanság, a családokban és egyéneknél sokszor a kétségbeesésig fokozódó mind sűrűbb meghasonlás jellemzi korunkat. Más századoknak is voltak válságai, rázkódásai, de ily általános, mélyreható, ily természetű válsága nem volt egy kornak sem, kivéve a római birodalomét a császárság utolsó idejében, de a mely aztán óriási tömegével össze is rokadott alatta.

És e válság nem a rendkívül s ugyszólván rohamosan megváltozott ipari vagy társadalmi viszonyokban, vagy a real-tudományok gyors fejlődése következtében előállott szokatlan helyzetben birja alapját, a mely idővel némi rázkódások után bár, de önkényt meg fog szünni. A baj oka a szellemekben, a szivben, az akaratban van, a melyek egyensúlyt vesztek a vallás befolyásának általános meggyöngyülésével. Igaza van gr. Montalembertnek: „A

földön minden seb födetlen, az égen minden el vagy on takarva“.

De hát miért gyöngült meg a vallás befolyása? Isteni, ősi ereje fogyatkozott-e meg talán? Vagy igazságai szüntek meg az új tudományok fényénél igazságok lenni?

Egyik sem történt, hanem történt valami más.

Felszabadult a sajtó zsilipje s eláraszt mindent sokszor mocskos hullámaival; másrésztől elterjedt, még a vallásosabbak között is meggyökerezett egy téves, természetellenes s minden vallásra és így a házra is egyaránt veszélyes elv, mely talán bizonyos külső béke látszata miatt száműzni, vagy legalább mellőzni kívánja a vallás minden nyilvánulását irodalomból, társadalomból, nyilvános életből. Mintha a vallásnak nem épen az volna kimagasló legfőbb rendeltetése, hogy gyökereiben áthassa, irányítsa és céljához vezesse az emberi életet, bárhol nyilatkozzék az.

Az említett két akadály azonban meggyengítette a vallásosságot és létrehozta a mai válságot.

Az egyik, a korlátlan sajtószabadság, polgárjogot biztosítván a tévelynek, óriási eszközöket adott kezébe elterjesztésére. A másik, az indifferentismus, az életből a temp-

lom falai közé szoritva a vallási igazságokat, szabadságától fosztá meg az életben való érvényesítésre.

Ehhez járulnak még más körülmények, melyek az igazság és tévely közötti örökös harcban még az eszközök egyenlősége mellett is a tévelynek juttatnak nagyobb befolyást.

Az ész gyöngesége általában, mely csak fáradsággal tudja megítélni, a sok állítás között hol van az igazság s az arra való tanulmány és képzettség hiánya különösen, mely önálló ítélthezásra képtelen lévén, kész igazságnak vesz minden nyomtatott állítást.

Az idő hiánya, a mely az élni siető kor és élet ezer viszonyai, a kenyérkeresés megnehezedett gondjai közt nem engedi meg az után-gondolkodást, az író fejével gondolkodik, szivével érez és többnyire a szerint cselekszik is a legtöbb ember.

A tévely természete, mely mivel egy szemnyi igazságot mindig tartalmaz, az egész igazság ezer alarczát tudja magára öltetni.

Az ujság ingere, mely a régi ismert igazsággal szemben a tévelynek mindig biztosít, habár egy időre bámuló publikumot.

A vallási igazságok természete, melyeknek nagyrésze, bár egy sem ellenkezik az észszel, felülhaladja

TÁRCZA.

A költészet él s virul.

— BERNARDINO ZENDRINI. —

Lányka, mit mondsz! . . . A költészet
Lángja elhal, ellobog? . . .
Nem, amíg csak kebelünkhen
A sziv érez és dobog.
És mig értünk dobogása
Titkos, édes hangirul,
Hidd, oh hidd, te szép hitetlen,
A költészet él s virul!

Nem, mig rózsás fátyolát a
Képzlet nem veszi el,
Mig fölöttünk áll a mennybolt
Fényes csillagezrivel,
Mig csak rajta este, reggel
Kedves fénymosoly pirul,
Mig hegyek közt pásztordal zeng,
A költészet él s virul!

Mig a multból egy-egy szellő
Átsuhan fejünk felett,
A jövő felé lebegve
S titkos lesz a végezet,

Mig Itália megőrzi
Ormaít bántatlanul,
Ahol egykor Dante járt, kelt:
A költészet él s virul!

Mig a tenger halk morajja
Zug-bug sziklapartokon,
Mig a bölésőn szeretet csüng
S a koporsón fájdalom,
Mig madár zeng s édes illat
Száll a rét virágirul,
Mig te sirsz, nevetesz leányka:
A költészet él s virul!

Ford. Kurtz Sándor.

A zeneművészet hazájából.

Itália! Itália! Napban fürdő föld, hol minden isteni, kivéve az ember szivét!

Én is jártam örök derült eged alatt, sötét narancsfáid illatos hűsében, a classicus s a szent hajdan 3000 éves emlékei közt, Tasso, Dante, Michel Angelo, Rafael, Tizian, Salvator Rosa, Canova, Lasso, Palaestrina, Verdi hazájában. S a kedves, a szép emlékekkel hoztam magammal sok-sok tanulságot is, melyek lelkeim öregítették anélkül, hogy vénültem volna.

De nem akarok most tudákoskodni. A tapasztalatokból okoskodni s okoskodással oktatni a tisztos öregek dolga, — „az ifjúság jelleme az érzélgés s az ábrándozás,” mondja Tocqueville. Hadd álmodjam magam vissza ismét öledbe, szép Itália!

A nap szakai közt mindig legjobban szerettem az estet s a művészetek közt a zenét.

Az est kimondhatatlan báját az okozza, hogy a dolgokat csak félig látjuk. A zene szintén eme esodás bájjal hat lelkünkre; mig a költő és szónok nyílt, meggyőző szavakban hat a hallgatóra, öntudatos érzelme- ket, tevékeny akaratot kelt, addig a zene belopja magát a szivbe, elringatja a szenvedélyeket, elaltatja az ész gondjait s titkos, sejtelemszerű érzelme- ket támaszt.

S ha a zene a költészetel, az értelemmel szépen egyesül, nagyszerű hatást képes elérni. Mutassak-e példákat?

Ünnep volt. Ott állottunk a fönséges szent Péter templomban ezereken és ezereken a világ minden részéről összeseregelve s kiváncsi szemekkel, izgatott érdeklődéssel kísértük a pápa-király megható szép miséjét.

Csönd vala egy ideig, zsongó, susogó, templomi csönd. S egyszerre a magas loggiák mögött megzendült a sixtini kar éneke.

az észt, a mint hogy másvilágra vonatkozó isteni jellegénél fogva, felül is kell haladnia.

A tévely fellépése, mely érezve gyöngeségét, nagyhangú és türelmetlen, míg az erejében bizó igazság szerény és türelmes. Mindenekfelett pedig azon körülmény, hogy az emberi természetnek tulnyomó hajlama miatt a rosza, a tévely hatalmas szövetséges társat bír a szenvedélyekben, melyeknek hizeleg s melyeket a vallási igazságok és lelkiismeret nyugtalanító szózata ellenében rendszerint igazolni törekszik.

Ily körülmények között Krisztus helytartójának, XIII. Leo pápának a magyar püspöki karhoz intézett felhívását is követve, kétszeres kötelessége minden hitbuzgó katolikusként vállaltva emelni gátat az áramlat ellen, menteni, a mi menthető, védeni a mi védhető.

Egy új keresztes hadjáratra van szükség az új pogányság ellen. Szent jogunk és kötelességünk ez. Világiaknak ép úgy, mint az egyháziaknak. Krisztus urunk ugyanazon szent egyházának tagjai, ugyanazon kincsek birtokosai, ugyanazon remények s jutalmak örökösei vagyunk. Közös a győzelem, közös a veszteség.

Válságos idők következnek a katolicizmusra Magyarországon is, talán már a közel jövőben. A buzgó katolikusoknak a nyílt confessiora, bátor fellépésre, mindennek fölött az egyháziaknak és világiaknak egymást támogató hathatós tevékenységére irodalomban, társadalomban s a nyilvános élet minden terén talán sohasem volt annyira szükség, mint a jelenben.

És ha vissza akarjuk foglalni itt is, ott is elveszett jogos positionkat; védni, megtartani, megtámadott vagy veszélyben forgó jogainkat és igazainkat, mindenekelőtt azon téren

Az orgona s a kar rejtve valának, ami igen jótékony elrendezés, ha az ember a zenét önmagáért s nem a működőkért kívánja hallani. Az összhang tiszta vala, a vezetés biztos s a mennyire én megítélhetem, merész. A szövegből egy szót sem értettem, de a dallam igen tetszett, sőt meghatott. A kíváncsiság és szórakozottság daczára áhitatot éreztem s hallgattam, mint beszél egy nagy zeneművész saját nyelvén a magasságbeliekkel, csak azt nem értettem: miről? Épügy lehetett hálaima, mint esdeklés a nyomasztó veszélyben. Gyöngéd, kedves dallamok fonódtak össze, gyakran, elbájoló szépen; éreztem, hogy ünnepi hangulatban vagyok, de az egybeolvadó érzelmekből — ha szabad ily merész kifejezést használnom — csak nem akart határozott, distinguált érzélem kiválni. Gyönyörben és elragadtatásban usztam, de nem tudtam: hová?

Körülnéztem. Mellettem egy belga feleséget a svájci testőrrel, egy lengyel pap mindenről megfélemedkezve mormolta a breviariumot, egy francia dicsérte a rheimsi orgonát szomszédjának. Midőn az ének elhallgatott, ismét esőndes lőn a közönség s minden szem figyelmesen fordult a szent atya felé! Urfelmutatásra esengettek, a nép térdre-

kell kifejtenünk a hathatós védelmet, a hol a harc már régóta meg van indítva, vagy készül ellenünk... a sajtó és politika terén. — a.

Iparostanulók iskolamulasztása.

Figyelemmel kísérjük az iparostanulók iskolamulasztásait s az időszakonként megbüntetett iparosok egész sorozatából látjuk, hogy városunkban még mindig elég nagy számmal vannak olyan mesterek, kik az iparos-tanonczok kellő iskoláztatására vagy nem ügyelnek, vagy plane abban az ifjakat meg is akadályozzák.

Az ipariskoláknak mindenütt, de különösen nálunk Magyarországon oly nagy és fontos hivatása van, hogy nem esudálkozunk, ha a törvény egész szigorával szoritja a jövő nemzedeket alkotó iparos-tanonczokat a szorgalmas iskolalátogatásra.

És az iparos embernek meg is kell hozni ezt az áldozatot, ha mindjárt nehezére esik is. Tartozik ezzel hazájának és annak a gyermeknek, kinek jövője ugyszólván kezei közé van letéve.

Ha tehát valaki a törvény szigorú rendelkezése daczára is akadályokat gördít az elé, hogy az iparos-tanuló szorgalmasan látogathassa az iskolákat: megérdemli a büntetést. Az iparhatóságot képviselő kapitányi hivatal csak kötelességét teljesíti, midőn e mulasztásokat irgalom nélkül bünteti.

Am előfordulhat azonban eset, mint a hogy elő is fordult csak nem régen, hogy nem a mester jóakarátán mulik az iskola szorgalmas látogatása.

A mester pontos időben elküldi tanulóját az iskolába, a tanuló meg a szorgalmi idő helyett bebarangolja a várost, elmulasztja az órákat.

A mestert előveszik és megbüntetik. Hiába szabadkozik, a mely büntetést egyszer reá kimérték, azt meg nem változtatják.

Igy a mester a legnagyobb zavarba jó, de meg más szomorú következménye is van ennek.

Az iparos tanuló gazdája megsokalván a kellemetlenségeket, egyszerűen elüzi a fiut. Ha a fiunak szülei vannak, még csak kif-

hullott köröskörül s fönn a magasban egyre sirt, kesergett az orgona...

Én odaképzelttem magam a mi szerény templomunkban otthon, hol a félénk esengetyű szavára elhal az ének, elnémul az orgona, mennyei esőnd uralg, mikor a pap az Ur testét imádásra felmutatja. Ott önkénytelen imádásra nyílt a szórakozott szív is, itt most az imádságos ajkakat is elaltatta a merengő zene. — — —

Zuhogó záporosóban érkeztünk Florenzbe, Az eső még ha a virágok városában ér is, lehangolja az embert; de komorságunk elragadtatássá vált, midőn a sok calle (szűk sikátor) közül kibotorkálva, váratlan előttünk állott a nagyszerű dóm, a világ legmagasabb kupolájával.

Menekülhattunk volna-e jobb helyre a vízőzön elől, mint Isten házába? Az impozáns templom három hajóra oszlott. Mit mondok: hajó? Noé bárkája aligha volt ily óriási méretű. A borongó idő méla fátýollal fődte be a templom fölőslleges czifraságait s így még nagyszerűbbnek, kifejezésteljesebbnek tűnt fel előttem. Az épület koloszszerű arányai elkezdtek beszélni s a detailok hallgattak. Méltóságos nyugalom és esőndes béke

zetik valahogy a büntetés pénzt, ne hogy időt veszítsenek. De ha nincs? Vagy nem fizethetnek! A fiu kézzelfogható könnyelműségeért bűnhődik a mester, illetőleg a szülő.

Módot kell tehát arra találni, hogy az iparostanulókat maga a gazdája ellenőrizhesse az iskolalátogatásban.

Azt mondja erre valaki, hiszen csak nem kísérheti naponként az iskolába. Azt nem is kell tenni. Csak érdeklődjék a mester a tanuló iránt, nézzen utána olykor-olykor, hogy az a fiu mindig tudatával legyen annak, hogy ő reá ügyelnek. De ha az a fiu mestere káromkodásai, az ipariskolának kisebbitése közt indul a tanórára, bizony nem nagy lelkiismeretet csinál abból, hogy elkerülje azt az épületet, mely gazdájának is nagy száka a szemében.

Ha pedig megtörténik, hogy ilyen ellenőrzés mellett is kifog a könnyelmű ifju gazdáján: büntessük őt magát és keressünk eszközöket arra, hogy a bajon segítve legyen.

De mivel büntessük?

Ezen sokan és sokat törték már a fejüket. A kapitány ur bezáratja? Hiszen van olyan iparos-tanoncz, hogy még örülni fog egy kis pihenésnek. Hosszabítsuk meg tanulási éveinek számát? Erre azt mondják, nem szabad az ifjunak jövőjét ezáltal megakasztani.

No hát mi marad a mester kezében tehát?

Ott marad — és ez a leghatasosabb szer — az atyai jószág és szigor, mely mindig a gyermek szívére képes hatni s azt a rossz utról a legtöbbször letériti.

Máskép nem lesznek az iparos-tanulókból becsületes és jóra való emberek. Ha azok ott a családokban jó nevelést nem nyernek, úgy hasztalan minden törekvés, mert rendőri fedezet alatt jellemek sohasem fognak fejlődni.

A jó nevelést pedig csak akkor kaphatja meg az a gyermek, ha a mester — mint az a régi jó világban volt — az iparostanulót gyermekének, családjához tartozónak tekinti.

X.

uralkodott itt: In pace in idipsum dormiam et requiescam.

S ott a hajó-kereszt végén, a titokzatos homályból apró gyertyavilágok csillogtak felém s egy erőteljes férfihang éneke hangzott. Önkénytelen eszembe jutott Torquatus Wisemann „Fabiola“-jában — ki a katakombákban eltévedve az első keresztények éneke után halad.

Pár perez mulva ott állottam a főoltár előtt. Káptalani mise volt. Szelid ősz aggastyán mondta a hangos misét s egy angyal-arezu ministrans gyerek térdelt az oltár lépcsőjén. A káptalan öreg és ifju tagjai félkörben ültek magas stallumaikban az oltár előtt. Középen állott egy magas állványon az óriási graduale öklőmnyi hangjegyekkel, melynek vaskos lapjait két oldalon két ministrans gyerek forgatta, — egy el sem birta volna.

Épen a credonál voltak. A celebrans intonálására egy tiszta érezes bariton folytatta: Patrem omnipotentem. A choras beleolvadt a vezérhangba s azt tömörre tévé a nélkül, hogy modulálta volna. Figyelmesen hallgattam a jól ismert dallamra, bámultam a szoborként ülő énekeseket, mint hajolnak meg az „et incarnatus est“-re s észre sem

H a z á n k.

A képviselőválasztások legnagyobb részén túl van az ország. A legutolsó jelentések szerint 380 választásról érkezett hír. A megválasztott képviselők pártállása a következő: kormánypárti 220, nemzeti párti 61, függetlenségi 79, negyvennyolcas 12, pártonkívüli 8. A kormánypárt veszített összesen 20 szavazatot, a nemzeti párt nyert 15-öt, a függetlenségi nyert 17-et, a 48-as párt veszített 4-et, a pártonkívüliek 6 szavazatot. Ez az eredmény mindenestre igen lehangelő lehet a kormányra, mert a föllendült ellenzéki szellem a kormány eddigi intézkedései és politikájával való fokozódó elégedetlenség jele. Többséget nyert ugyan a kormány, de ha tekintetbe vesszük azon hatalmas eszközöket, melyek a fennálló bármely kormánynak rendelkezésre szoktak állani, a győzelem felett nincsen sok oka örülni, már csak azért sem, mert számos oszlopos embere dőlt ki a választási küzdelemben. Szilágyi Dezső csak nagy nehezen győzött Apponyival szemben az eddig teljesen kormánypárti Pozsonyban. Falk Miksa, Gajáry Ödön, Ország Sándor, Tisza István, Wodianer Béla, Fejér Miklós államtitkár, Szivák Imre, br. Wassmer, Harkányi Károly, gr. Keglevich Béla, Matlekovits Sándor, gr. Széchenyi Aladár, Almásy Géza háznagy, Ivánkovics János, Vadnay Andor, Neppel Ferencz, Szeniczey Ödön, Roszival István, Wlassits Gyula, Pulszky Károly, Éles Henrik, Szomjas József, Csernátony Lajos stb. kerület nélkül maradtak. A nemzeti pártból Kaas Ivor, Linder György, Kovách Albert, a függetlenségiéek közül: György Endre és Domahidy István a nevesebb veszteségek. — Azok közül, akik a kath. érdekek védelmét nyíltan megígérték, számosan kerültek ki győztesen a választásokból: dr. Hortoványi József a „Magyar Állam” szerkesztője, Frey Ferencz Esztergomban, Szájbély Gyula, Szentiványi Kálmán, dr. Reiter János, Istóczy Győző, Lévy Antal, Hock János, Horánszky Nándor, Mikó Árpád, Szalay Károly, Schöber Ernő, Tompa Antal, gr. Wenkheim Frigyes, Bujánovics Sándor, Makfalvy Géza, dr. Berger Ignác,

vettem, hogy ime már én is régóta térdelek és imádkozom.

Elhangzott az „Oremus”, fölesendült az Ave Mária. Szabályos, tiszta dallama csak a hangsúlyos szótagban engedett meg némi ezikornyát, mely a crescendo és demorendo öntudatos színezésével ég felé lebegő madárhoz tette hasonlóvá az egyszerű éneket.

Sohasem hatott még rám szent mise ily közvetlenül, mint ez, hol a kísértő ének úgy működött közre a szent cselekvénnyel, mint a gyertyák s a tömjén. —

Költői szép éj vala.

A szent Márk téri torre dell' orologio bronzlovagja épen 12-öt ütött az érezgömbre s az erős hang kísértetiesen bugott hosszan, reszketve a lagunák felett, midőn mi sötét gondolánkon nesztelen sikamlottunk át a velencei nagy esatornán.

Csönd, némaság mindenütt, sehol egy suttogó falomb, sehol egy tovarobogó kocs, — Velence a holtak városa.

S ez óriási, kivilágított temetőben egyszer csak hárfá zendül meg s néhány ügyes futam után egy üde, csengő férfihang epedő dalba kezd.

Sohasem hallottam ez ideig hárfazenét s most a regényes éjjelen, az Adria sötét

Fest Lajos, Klobusitzky János, gr. Zichy Jenő, Antunovics József, gr. Bethlen Gergely, dr. Győrffy Gyula, Sporzón Ernő, Görgey Béla, Szluha István, Nagy István, Asbóth János, gr. Károlyi Sándor, Szederkényi Nándor, Tóth Aladár, Olay Lajos, Besse nyey Ferencz, Morzsányi Károly, Popper stb. stb.-nek, amint a győzelem igazolta, nem volt eredménytelen a katolikusok lelkes támogatása.

Sajnos, hogy a választás több helyen véres áldozatokat is kivánt. Bánfi-Hunyadon az ellenzék, Bródy Lajos pártja, elkeseredve amiatt, hogy Gyarmaty Zsiga vál. elnök idő előtt tüzte ki a zárórát, reárohant a választási helyiségre mindent össze-vissza zuzott s az elnököt s a bizottság 3 tagját botokkal leütötte s csak miután a csendőrség a tömegre lőtt s a katonaság megérkezett, szünt meg a vérengzés. Az elnök 10 sebében fekszik, a nép közül 3 embert lőttek agyon s hatot sebesítettek meg súlyosan. Csicsón (Erdély) is lőtt a katonaság s 4 ember halt meg s 10 súlyosan sebesült. Veszprémben pedig Rucsek Pál, a függetlenségi párt jelöltje, mivel a központ ellenjelöltet állított fel, megőrült s a budapesti tébolydába szállított. Hogy mily sok költségébe került a kormánypártnak e választás, fogalmat ad róla — ha ugyan igaz — a „Bp. H.” listája, amelyben a hely és egyén megnevezésével egyenkint felsorolja azon összegeket, melyek a postára tétettek a központon s nem kevesebb, mint 759.300-ra rug csak ezen összeg. A kimutatás szerint ebből Halmiba Hollósyhoz 6000 frt, M.-Szigetre Lónyay főispánhoz 10,000 frt, Nagy-Szölösre 3000 frt, Nagy-Károlyba 12,000 frt küldetett el a parlamentarizmus nagyobb diésőségére.

Királyunk családját ismét újabb gyász érte. Miksa bajor herceg özvegye, Erzsébet királynénk édes anyja, jan. 26-án jobb létre szenderült. Nyugodjék békében! A sok gyász közepette azonban örvendetes esemény is történt e napokban. Mária Valéria főhercegnő, királyunk leánya egy kis főhercegnővel ajándékozta meg férjét Ferencz Salvator főherceget.

habjain ringatózva, Velence fényes, és néma bazárjai közt, az édeskés olasz dalon lelkesülő szép férfihang csodás bájjal hatott lelkekre.

— Gia é, stali, premé! — kiálta barcajuolo, midőn befordultunk a Rialto előtt s a hullámmosta mohos falak sokszorosan visszhangozták hangját.

Az illusionak vége, a hárfást nem hallhattam többé. Susogva ismétlem szavait, hogy el ne feledjem egyhamar:

„Amor novo va e vien,
Amor vecchio se mantien.”

És most — mit is akartam csak mondani? Vagy igen. A zenéről s a zenei hátsról beszéltem.

Ah, ha zenéről van szó, akkor még büszkébb vagyok „katolikus” nevemre. Hisz a kath. embernek specialis zenéje van, egyházi zenéje, 6000 éves melódiákkal, megszentült accordokkal, tonusok az Örökkévaló dicséretére, az örökkévalóság számára. Az a természetesség, mely nem köti magát az új divatok kicsinyes, pedans méreteihez; az a közvetlen érzelm, mely könyekre fakaszt a Requiemmel, fellelkesít a Te Deummal s a fényes érzetét költi fel bennünk a Praefatio hallattára; az az ünnepélyes komoly-

Vaszary Kolos hercegprimás jan. 31-én fejezte be nyolcz napig tartó lelkigyakorlatát s e héten, valószínűleg szerdán foglalja el állását Esztergomban.

K ü l f ö l d.

Ausztriában „Leo Társaság” czímen nagy jelentőségű katolikus egyesület alakult, a mely feladatául a tudománynak és művészetnek kath. szellemben való művelését tüzte ki. Az új társaságnak pár nap előtt tartott alakuló közgyűlésén Ausztria kitünőségei, hercegek, grófok, bárók és az egyházi és világi tudósok nagy száma vettek részt. Tervben van egy új tudományos kath. folyóirat kiadása „Literaturblatt” czímen. Hála Istennek majd mindenütt ébrednek a katolikusok közönyösségükből.

A parlamentben és a kormányban válság készülődik. Az ifju csehek pártja ugyanis ketté szakad s a mérsékeltőbbek az ó csehekkel s nagybirtokosokkal új pártot alakítanak. Prazak cseh miniszter visszalépése kilátásban van s Pálffy morva gróf lesz tárczanélküli miniszter. Taaffe többségét a lengyelek, a Hohenwart-klub, a balpárt jobbszárnya, a Coronini-klub és az új cseh-klub fogják képezni. A hir szerint a reichsratot február 20-án bezárnák és májusra hívnák ismét össze.

Németország. Az iskola-törvényjavaslat, mely a vallásnak nagyobb befolyást akar engedni az iskolákra, a porosz országgyűlésen heves ellenzésre talál a liberalisok táborában. A különböző liberalis töredékek egyesülnek és mindent elkövetnek a javaslat megbuktatására. Kell-e ennél nagyobb bizonyíték annak igazolására, hogy a liberalismus lényege tulajdonképen nem egyéb, mint a vallástalanság.

Érdemesnek tartjuk itt idézni az országgyűlési vitában tett fontosabb nyilatkozatokat:

Caprivi gr. kancellár ajánlatosnak tartja, hogy a javaslat által a kath. polgárok lehetőleg kielégíttessenek. A mostani kormány nem folytatott culturharcot. Nehéz időben minden erőt össze kell szedni, a mire

ság, mely feltétlen tiszteletet követel 6000 éves szellemének s a naivság, melynek üde harmatát nem égette el az évszázadok romboló, reformáló heve — mondom eme tulajdonok méltán emelik a kath. egyház ősi zenéjét a laicus zenestylok fölé!

S most szabad legyen befejezésül azt az egyéni tapasztalatomat nyilvánítanom a zeneművészet honából hozott zenei emlékeimről, hogy míg a velencei hárfás dala elbájosított, míg a sixtini kar művészi éneke megérázott, a florenzei egyszerű Gergely-féle mise a fenség érzetével hatott rám.

Voltál volna csak ott, kételkedő olvasóm!

Egy atya, a kinek száz gyermeke van.

Nem rég — így beszéli el a francia József atya, a douraine-i árvaház alapítója és igazgatója — vasutra szálltam, hogy lelki ügyben Eulosba utazzam. Alig foglalám el helyemet, legott beszáll egy előkelő tekintélyes uri ember, a ki kétségkívül az én jelenlétem által indittatva azonnal elkezdé megérteszteni a papok ellen azon számos szeretetreméltóságokat, melyeket szegény Franciaországunkban a rossz irányu ujságokban naponkint olvashat az ember. Eleinte én a

az iskola kiváló eszközül szolgál. Ennek szüksége van a vallásra.

Zedlitz cultus-miniszter örömet fejezi ki, hogy a javaslat széles körökben barátokat szerzett magának. E problémánál az állam fenntartásáról és oly kérdésekről van szó, melyek a legközelebbi időben fognak megoldatni. A vallás az iskolának kell, hogy fönmaradjon. Egy másik gyűlésen a liberalis Richter támadásaira alapos leczkét adott neki a liberalismusból, melynek épen sarkalatos elve követelné, hogy az egyháznak szabadságot engedjen iskoláira. „Hiszen a szellemi harcokat is — így szóla — jobban lehet a szabad küzdőterén, mint állami gyámkodás mellett végig küzdeni.”

Caprivi gr. kancellár a liberalisok mindinkább növekvő támadásaira a következő gyűlésen ismét nagyfontosságú kijelentéseket tett, melyek azt mutatják, hogy a kormány inkább kész szakítani a liberalisokkal, mintsem a javaslatot elejteni. „A kormány — így szólt a birodalmi kancellár a centrum és conservatívek tapsai közt — kell, hogy feladatának tekintse küzdeni az atheismus ellen, mely világnézet legnagyobb veszedelem a keresztény nevelésre... Nem katolikus vagy evangélikus érdekről van szó, hanem arról, hogy az atheismust a kereszténységből száműzzék. Ezért a kormánynak fel kellett venni a harcot az atheisták ellen. A kormány fenn akarja tartani a nép vallását és azért helyeselni is kell ezt a törvényt.” A liberalisok tiltakoztak ugyan az atheismus vádjá ellen, szóval, de tetteik az ellenkezőt árulják el.

Hitterjesztés. Hogy mily buzgalmat fejtenek ki a németországi katolikusok Afrika négereinek megtérítésén, erre ékesen szóló adatul szolgál az, hogy az itt fenálló „Kath. Afrika-egyesület” a napokban 20,000 márkát adott két új állomás felépítésére Kamerunban és ugyanannyit a német missionáriusok kiképzésére a német vánterület számára. Az egyesületi vagyon 1892. január 1-én 22,733 márkát bocsátott a német püspököknek rendelkezésére egy missio alapítása végett.

Franciaország. Öt biboros érsek, kikhez Lavigerie, algieri érsek, a rabszolgafelszabadítás apostola, öt más érsek és 32 püspök csatlakozott, együttes körlevelet intéztek a katolikusokhoz, melyben a pápa

reviarium imádkozásával voltam elfoglalva, midőn csak egyszer ez a gonoszkodó kétségkívül az én nyugodt magatartásom által ingerelve, a papok coelibatusát (nőtlen állapot) kezdé megtámadni, felém fordult és egyenesen azon kérdést intézte hozzám, miért nem házasodom meg.

— Mivel nincsen kedvem — felelém egyszerűen — és — ha szabad kérdeznem — mióta kell az embernek akarata ellenére házasodni? Egyébiránt Uram, ön kérdést intézett hozzám, engedje meg már most, hogy én is intézzek önhöz egyet: „Hát ugyan miért kívánja ön, hogy én megházasodjam?”

— Miért? — mondá nevetve, — eh a manóba is, hisz igen egyszerű: hogy gyermekei legyenek!

— Gyermekeim! Oh no, ha csak ezért: van nekem elég.

— Mit mond! — válaszol ellenfelem — önnek gyermekei vannak?

— Igen, Uram!

— Hány?

— Körülbelül száz.

— Csakugyan valót mond öa?

szándékai szerint kijelentik, hogy nem esínlának ellenzékét a jelenlegi kormányforma ellen, de ennek keretében iparkodnak a kormányzást jobb irányba terelni. Azért a következőket tűzik ki programmul a katolikusoknak: 1. az alkotmány alapjára állva egyesült erővel látnak veszélyeztetett vallásuk megoltalmazására. 2. A katolikusok védik a kormány tekintélyét, de megkövetelik, hogy az állam se lépjen akadályul az egyház és polgárok közé. 3. A katolikusok nem akarnak államot képezni az államban, de nem engedik meg, hogy az állam saját közigazgatása hajtókerekéül használja az egyházat. 4. Minden törvényes eszközzel megváltoztatni törekednek az egyház iránt igazságtalan és erőszakos iskola- és véderőtörvényt 5. Megtartják a concordatumot, de az államtól is kívánják ennek megtartását. 6. Ószintén elfogadják a politikai intézményeket, de egyszerűen szilárd ellentállást tanusítanak a világi hatalomnak a lelki hatalom rovására szándékolt minden tulkapása ellen.

Olaszország. A pápa ő szentségének olykor-olykor rövid időre fellépő gyengélkedése miatt, — a mi ez évszakban és ily korban épen nem rendkívüli, a mult héten sok mindenféle hírek járták be a lapokat s hozták izgalomba különösen az olasz kormányt; már a parancsot is kiadta az egyes helyőrségeken a katonaságnak, hogy az első hívásra Rómába induljanak, valószínűleg azért, hogy a jövődő pápaválasztás teljes (?) függetlenségét biztosítsa. A szabadkőművesek nagy mesterének lapja pedig a „Capitale” külön gyalázatos röpiratot adott ki az „utolsó” pápa „XIII. Leo végső perczéi”-ről. Ily emberek urálják ma a helyzetet Rómában.

A vallástalan iskolák — úgy látszik — Olaszországban is megtermik fanyar gyümöleseit. Majdnem valamennyi egyetemen botrányos féktelenkedések vannak napirenden. A vallástalan sajtó is megsokalta immár a türehetetlen állapotot s gyógyszerért kiált. A képviselőházban tett felszólalásra a közokt. miniszter is elismerte a gyógyítás szükségét, s elrendelte az egyetemi szabályok szigorú alkalmazását. Csak hogy ezek aligha segítenek ott, hol a szenvedélyeket nincs a mi bensőleg is fékezze.

Az ország Bámos helyén földrengés volt, nagy károkat okozva. Civita-Lavinia lakosai e miatt szabad ég alatt tanyáznak.

Átadtam neki névjegyemet, mint árva-ház-igazgató. Nem emlékszem, hogy láttam volna még embert, a ki annyira ki jött volna sodrából. Megilletődve folytató tovább: „Látom, hogy árvagyermek, de hát miből táplál ennyit?”

— Verejtékemmel és azok alamizsnájából, a kiknek még van szivök. De hát lássa — folytató tovább — ha megházasodtam volna, erről a vesződéses foglalkozásról le kellett volna mondanom, hogy saját családommal foglalkozzam és ezek a szegény gyermekek, a kiknek az életben nincsenek sem szüleik, sem otthonuk, akkor elvesztek volna,

— Igaza van — mondá — a mit ön tesz, az igen szép.

Erre elővette pénztárczáját és egy 20 frankos aranyat nyujtott át nekem e szavakkal:

Engedje meg, hogy én is járuljak valamivel az ön művéhez,

Én szívesen elfogadám, megszorítám kezét s barátságos mosolylyal mondám. Látja, kedves uram, önök sokkal rosabbaknak tartják magukat, mint a minők valóban.

Angolország. Az angol zsarnokság által elnyomott szerencsétlen irországi katolikusok, kik előbbi vezéröknek Parnellnek elítéltetése miatt két pártra szakadtak, ismét egyesülésre törekszenek. Főleg az ősz Gladstone fáradozik a kibékítésen, hogy annai sikeresebben működjenek a szabadság gunyjára századok óta elnyomott és sokat szenvedő ország felszabadításán.

Spanyolországot az anarchistáknak mind szélesebb körre terjedő mozgalma nyugtalanítja. A felbujtogatott parasztok több helyen felperzselték és kirabolták a kastélyokat. A kormány a fenyegetett tartományokba erős katonaságot küldve iparkodik fenntartani a rendet. Több véres összeütközés is történt a zavargó munkások és a katonaság között.

Bulgária és Szerbia között mindinkább feszültebbé válik a viszony a miatt, hogy ez utóbbi országban a bolgár menekültek és száműzöttek barátságosan fogadtatnak és szabadon fejthetik ki Bulgária jelen rendjét felforgatni akaró törekvéseiket.

Mi ujság?

— **Városi közgyűlés.** A tegnapi Bössörmenyi Károly kir. ian. és polgármester elnöklése alatt tartott biz. közgyűlés a következő tárgyakat intézte el: 1. A belügyminiszter helybenhagyja a közokt. 1892. évi költségelirányzatát, mely szerint a bevétel 19,352 ápolási napra egyenkint 66 krt számítva 12,735 frt, a kiadás 12,705 frt. 2. A közokt. bizottság jelentései az 1891. év II. feléről a jegyzői hivatalba tétetett át közszemlére. 3. A megvizsgált pénztárak rendben találtak, a pénztáros nagy pontossága kiemelve. 4. A bérkoeci-szabályzat 18. §-a oda módosítottatik, hogy a bérkoecik alkonnyattól virradatig lámpával kötelesek járni a vasúthoz azon időben, mikor a közlámpák felgyujtatnak. 5. Dr. Lehotzky János orvosi oklevele kihirdettetik. 6. A timár ipartársulatnak batyubáljára, melyet a Vigadóba behozandó villamvilágítás 1000 frt költségének fedezésére rendez, a fogyasztási adó és italmérési illeték elengedtetik. 7. A polgármesteri 1891. évi jelentés kinyomatása elhatározott. 8. A színház fűtési hiányainak megszüntetése végett az egyes ajtóknak kettős szélfogó ajtóval való ellátására, és egy ürszék

Önöknek két hibájuk van. Az első abban áll, hogy csak rossz ujságokat és rossz könyveket olvasnak és a ki csak egy harangra hallgat, az mindig csak egy hangot is hall. A másik hiba az, hogy a papokat nagyon ritkán keresik fel és figyelik meg, különben mindjárt tapasztalnák, hogy a papnak szive Jézus Krisztus szivét helyettesíti, a mely ily módon egy ember szive által szereti minden testvéreit. Szeretni pedig nemesen annyit tesz, mint csak pénzt adni, hanem önmagát is egészen odaadni. Ha megházasodtam volna sem egyiket, sem a másikat nem tehettem volna. Törölje el hát a coelibatust és meglassa, nem lesz többé sem vallás, sem papság.

Sajnos, megérkeztünk az állomáshoz és itt válnunk kellett.

Azonban éreztem, hogy ezzel az emberrel jót tettem, ha már csak az által is, hogy alkalmat adtam neki arra, hogy a keresztény szeretetet gyakorolhassa. (Salzb. K. 1884. 4.)

felállítására a szükséges 830 frtot megsza-
vazta a közgyűlés.

— **Képviselő-választás.** Szatmár szab. kir. város orsz. gyűlési képviselőjévé a jan. 28-án tartott választás alkalmával egyhangulag s nagy lelkesedéssel Ugron Gábor választott meg. A kormánypárt nem állítván jelöltet, tulajdonképeni választás nem is volt, amennyiben szavazásra nem került a dolog. 9 órakor kész volt a mandátum, mely Ugronnak el is küldetett.

— **Papszentelés.** Püspökünk öméltósága által f. hó 7-én a papnevelde kápolnájában áldozó papokká szenteltetnek: Gopcsa Endre; Novelly Aladár és Tóth József IV. évi hitanhallgató növendékek.

— **Kinevezés.** Dr. Virág Béla szatmári kir. törvényszéki aljegyző ugyanide jegyzővé neveztetett ki.

— **Az ügyvédi kamara** titkárává Nagy Elek ügyvéd választatván meg, helyére választmányi rendes tagul Magos Menyhért választott meg; póttagokul pedig Balogh Kálmán nagy-károlyi és Földváry Sándor mátészalkai ügyvédek.

— **A kath. legényegylet táncmulatsága.** A szatmári kath. legényegylet vasárnap tartá meg a kath. kaszinó üvegtermében szokásos téli mulatságát, mely méltán sorozható a szatmári mulatságok legsikeresebbjei közé. Hogy mily elismerésben részesíti a közönség e derék egyesületet, azt impozáns megjelenésével legfényesebben bizonyítja be. A több mint 400 főnyi közönség sorát nemcsak az iparos osztály képezte, hanem társadalmunk legelőkelőbb személyiségei is megjelentek ott, hogy tanui lehessenek, mily áldásos befolyással van ez egylet nemcsak az iparos ifjakra, hanem általában az egész iparos osztályra. Ott láttuk Pápay tábornok urat, a káptalant és papságot, a hivatalnoki, ügyvédi, orvosi, tiszti és tanári kart, képviselve városunk legtekintélyesebb polgárai között, tekintet nélkül a felekezatiségre. Meg is érdemelték a derék ifjak a pártolást. — A táncmulatságot előzőleg az imént alakult egyleti dalkör mutatta be magát, előadva a közönség tetszése mellett kifogástalanul: „Isten áldja a tisztos ipart“ című toasztot és „Viharban“ című műdarabot. Neviczki János csinos szavalata is megérdemli a dicséretet. Majd a Bodnár-Gáspár egyleti elnök által irt „Pörlekedők“ című életkép szerzett a közönségnek derűtséget, melyet Váry János, Stréber András és Horváth Piroska k. a. adtak elő annyi ügyesség és kellemmel. Jakab Károly gyönyörű népdalokat énekelt. Ezután Jandrisics János apátesperes bemutatá a közönségnek Komócsy József fővárosi író s megkérte felolvasásának megtartására. A közönség lelkesen megéljenzte a költőt, ki úgy le tudta bilineselni a figyelmet azon tanulságos és derült előadásával, melyet az iparosokról, az ipar- és nemzetgazdaságról tartott. Majd Glatz Ilona k. a. szavalata és a dalkör „Bányász dala“ a legnagyobb sikerrel előadva zárták be a műsort. Aztán terített asztalok mellett foglalva helyet, fesztelen jókedv mellett gyorsan röppült az éj s még gyorsabban azoknak a fiataloknak, kik virágos jókedvvel járták reggelig a talp alá valót. A tiszta bevétel kb. 180 frtot tesz. Csalán.

— **A szentgyermekségének művében** a hittedjesztés ezéjára a szatmári egyházme-
gyéből a múlt évben 164 frt 85 kr. gyűlt össze, s küldetett el rendeltetési helyére.

— **A szatmármegyei róm. kath. néptanító-
egyesület** által múlt év folyamán hirdett

irodalmi pályázat határideje január hó 31-én lejárván, összesen tíz pályamű adatott be. Nevezetesen: I. „Kell-e a népiskolai tanító-
nak figyelemme lenni a társadalmi hibákra; hogyan és minő eszközökkel kell azokat orvosolni“ című tételre egy dolgozat, „Jézus Krisztus a tanítók eszményképe“ jelíggel. II. „A helyes önzéret nevelése a népiskolában“ cz. tételre három dolgozat, a következő jelíggel: 1. „A bölcsesség kezdete az Ur félelme.“ 2. „Erény az élet.“ 3. „Nem tudjátok-e, hogy az Isten temploma vagytok és az Isten lelke lakik bennetek!“ III. „A kath. tanító viszonya az egyházhoz“ cz. tételre három dolgozat, melyek jelígei: „A ki az iskolát elszakítja az egyháztól, az az embert elszakítja anyjától.“ 2. „Az egyház és iskola a tudományok bölcsője.“ 3. „Imádkozzunk és dolgozzunk.“ IV. „Mennyiben szükséges a földrajz tanításánál a természetben való szemléltetés; hogyan járjon el a tanító e tekintetben?“ cz. tételre beérkezett egy dolgozat: „Fokozatosan haladjunk az ismertről az ismeretlenre“ jelíggel. V. Készítsék módszertani dolgozat, melynek tárgya: hogyan kell a népiskolai növendékeket a kamatszámítás gyors és biztos, de okadatolt műveletébe bevezetni“ cz. tételre egy dolgozat, melynek jelígeje: „Ne adjunk kész szabályokat, hanem keressük fel az okokat, melyekből könnyen vonhatunk és sikerrel alkalmaztatunk világos szabályokat.“ VI. „Gyakorlati tanítás tartassék a vasról a népiskola VI. osztályában“ cz. tételre egy dolgozat: „A hasznossági szempont értelmében különösen ki kell emelnünk az emberekre nézve fontosabb terményeket a kevésbbé fontosak felett“ jelíggel. Szatmáron, 1892. február hó 1. Az elnökség.

— **Gyászhir.** Mély részvétellel vesszük a gyászjelentést, hogy özv. Litteczky Endréné, szül. Ember Rozália f. é. jan. 28-án a szentségek ájtatos felvétele után 73 éves korában Nagy-Károlyban elhunyt. A derék családanya elhunytát fián, Litteczky Endrén, a „Szabadsajtó“ könyvnyomda tulajdonosán kívül nagyszámu rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

— **A helybeli irgalmas-rend** korházában f. é. január hóban gyógykezeltett: Múlt évről maradt 7, januáriusban felvétetett 26, összesen 33. Ezek közül gyógyulva elbocsátott 24, meghalt 1, kórházban visszamaradt 8. Ezek közül: r. k. volt 12, gör. kath. 6, izrael 3, reform. 12. Vettük az irgalmas rend magyar tartományának összes kórházaiban a múlt év lefolyása alatt vallás- és nemzetkülönbség nélkül felvett és ápolott betegekről szóló összes kimutatást, mely fényes tanúságául szolgál annak, mily szép és nemes hivatást teljesít e derék rend Isten iránti szeretetből a jótékonyság terén. A rend Pozsonyban, Egerben, Szepesváralján, Temesváron, Pápán, Kis-Martonban, Nagy-Váradon, Vácson, Pécsen, Szakolezán, Zágrában, Budapesten és Szatmáron tart fenn kórházakat s ezekben a múlt év folyama alatt az 1890. évről maradt 887 betegen kívül 8992-et, tehát közel 10,000 beteget ápolott 291.966 ápolási napon. Ezek közül gyógykezelés alatt meghalt 553, holtan, vagy haldokolva hozatott 26, gyógyítva elbocsátott 8425, ápolás alatt maradt 1892.-re 855 beteg.

— **A dalegyesület** 1892. évi február hó 8-án, esti 8 órakor, a „Vigadó“ termeiben, saját tagjai részére dalestélyt rendez. Műsorozat: 1. Nemzeti zászló, férfikar Huber Károlytól. 2. Szentelt hantok, férfikar Mosonyitól. 3. A panasz, magán négyes

Schuberttől. Előadják: dr. Vajay Imre, Hajdu Károly, Reiner Zsigmond és Scultéty László. 4. Nem nézek én, férfikar Huber Károlytól. 5. Rajnai bordal, férfikar zenekari kísérettel, Liszt Ferencztől. Belépő-díj a dalestélyre: nem tagoknak a nagy terembe: személyjegy 1 frt; családjegy 2 frt 50 kr; karzati-jegy, mely azonban a terembe lépésre nem jogosít, 50 kr.

— **A színház-felügyelői** lakáson a bizottság által oly repedések találtatván, melyek elhanyagolása az épületre, különösen a pineze helyiségben elhelyezett villam-világítási készülékekre s gépezetekre káros következményűek lehetnek, az építési bizottságmegbízta Erdélyi István mérnököt, hogy Káldy Gyula mérnök és Tóth Sándor építész urakkal tartson vizsgálatot s eredményéről sürgősen tegyen jelentést.

— **A gubás** ipartársulat folyó hó 2-ikán tartott közgyűlésén elnökké Móriecz János, alelnökké Vass András, jegyzővé Kovács József, pénztárossá Bakos István, számvé-
vökké Fekete József, Pongrácz Károly és Soós András választattak.

— **A szinügyi bizottság** a színházi fűtés hiányosságán segíteni ohajtván, felkérte a város építészeti bizottságát, hogy ezen körülményre való tekintettel, a mérnök által készített költségvetésben részletezett munkálatok végrehajtását a közgyűlésnek figyelmébe ajánlja s egyszersmind a színház udvarán építendő ürszék felállítását is engedje meg.

— **„Deák-bált“** rendez a szatmárnémeti ref. gymnásium ifjúsága február 20-án a Vigadóban.

— **Az országos vásár** városunkban február 2. és 3-ik napjain, azaz ma és holnap tartatik.

— Az „Iskola“ cz. tan- és nevelésügyi havi folyóirat III. folyamának 1. száma most hagyta el a „Pázmány-sajtó“-t csinos kiállításban s a következő tartalommal: Olvasóinkhoz. A tanítók szerencsége. Dreisziger Ferencztől. A tanító-egyesületek egyöntetű működéséről. Szabó Józseftől. Könnyítsük meg az olvasás tanítását. Sztancsek Józseftől. 1891. évi XLII. törvénycikk. Humor. Irodalom. Vegyesek. A lap, melyet újabban Dreisziger Ferencz és Sztancsek József szerkesztőtársak segélyével ügyesen, szakavatottan és változatosan E m b e r Károly szerkeszt, a legnagyobb pártolásra méltó. Előfizetési ára egy évre 2 forint, a szatmáregyházm. kath. néptanító egyesületek tagjainak 1 frt 50 kr., mely összegek a kiadó „Pázmány-sajtó“-hoz küldendők Szatmárra.

— **Válásszuk** meg jól a magbeszerzési forrást! Jóllehet hogy még hó és jég környékez bennünket, de azért a melegágyak körül már sürgőldnünk kell és elvetjük a korai fogyasztásra való konyhakerti termények magvát, mely terményeket hosszú rideg tél utolján mindenki szívesen látja asztalán. Annál bosszantóbb aztán, ha holmi kétes forrásokból hozatott magvak révén a melegágy eredményeitől elesik a kertészkedő közönség és a korai főzelék helyett, gyom, kóró, gaz, lapu vagy a legjobb ily esetben holmi silány kótytermény van a melegágyban. Előfordul ez pedig most gyakrabban mint azelőtt; mert egyes régi szolid magáros ezégek sikereitől indítatva, gomba módra bukkannak fel a talmi magárosok, kik ugyan ép oly gyorsan tűnnek el a felszínről, mint a hogy felburjánóznak, de még mindig elég ideig tart üzérkedésük, hogy a tőlök kerülő

legtöbb esetben haszontalan mag révén a melegágyak körül fáradozó kertészt és közönséget megfosszák munkájuknak eredményétől, valamint még végzetesebb következmények hárulhatnak a mezei gazdákra, kiknek magszükségletök beszerzése ugyancsak még fontosabb momentum mint a melegágyak és ily elemeknek lépre mennek, mert ezeknek hirdetései egét, földet, olcsóságot és tudja az ég még miféle csalétket ígérve, tévedésbe ejthetik a gazdát, ki aztán a maga kárán okul, hogy ily elemeket, melyeknek multjuk e téren nincs és semmiféle garantiát nem nyújthatnak, a mag beszerzése alkalmával kerülnie kellett volna. Legyünk résen az ilyenekkel szemben! Válasszuk meg beszerzési forrásunkat!

— **Meghaltak Szatmáron:** Január 26-án: Kiss Imre 15 éves, ref., hagymázban. Elsztner Alajosné, 60 éves, r. k., végelgyengülésben. 27-én: Lupcsa János, 1 éves, g. k., aszkóiban. 30. Burszán László, 2 éves, g. k., genyverülésben. 31-én: Szücs Mária, 2 hónapos, r. k., görcsben. Demeter Julianna, 31 éves, g. k., tüdővészben.

— **Időjárás.** A légnyomási különbségek Európában igen jelentékenyek. Jól kifejtett biskayai maximummal szemben északon mély depresszió létezik. Európa északi részében az idő viharos és a déli részének kivételével általánosan borult, enyhe és esős.

Hazánkban a hőmérséklet nagyon emelkedik, nyugatról a szelek megélnkültek, és országszerte eső volt olvadással.

Szeles, enyhe és helyenkint esőre hajló idő változó felhőzettel várható.

V i d é k.

— **Szatmárvármegyében** képviselőkké választottak: a nagy-károlyi kerületben gróf Károlyi István kormányparti egyhangulag; a nagy-bányaiban Weckerle Sándor pénzügyminiszter egyhangulag, a nagy-somkutiban gróf Teleky Géza egyhangulag; a fehérgyarmatiban Isaák Dezső függtl. egyhangulag; a csengeriben Pap Béla 48-as 688 szavazattal Domahidy István pártonkiv. 613 szavazata ellen; a máté-szalkaiban br. Perényi Péter kp. 941 szóval Biky Károly függtl. 826 szavazata ellen; a krassóiban Szuhányi Ferenc kp. 1330 szóval Bartók Lajos függtl. 681 szavazata ellen; az aranyos-megyesiben Chorin Ferenc kp. Szentiványi Gyula nemzeti p. ellen 183 szótöbbséggel. Rendzavarás csak csengerben történt, a hol a verekedés a katonaságot szuronyok használatára bírta s 21 ember sebesült meg.

— **Nagy-Bánya** város intéző körei egy nagy szabású tervvel foglalkoznak, a mely különben már rég képezi megbeszélés tárgyát. Nagy és Felsőbányának közigazgatási és lehetőleg egy törvényhatósággá való egyesítéséről van szó Alsó-Fernezely és Giródtóbevonásával. Nyirő Sándor Nagy-Bánya város tisztii ügyésze terjedelmes indítványt terjesztett e czélból a város közgyűléséhez. Csakhogy — amint Rézler, Felső-Bánya h. polgármesterének nyilatkozatából kitűnik, — F.-Bányán nincs meg a hajlandóság az egyesülésre.

— **A huszti** lat. szert. róm. kath. espereskerület papsága mély fájdalommal tudatja, hogy Krisztusban szeretett testvérük Nt. Galántha Ödön némét-mokrai lelkész, életének 48-ik, áldozó papságának 23-ik évében, 1892. évi január hó 26-án, esti 9 és fél órakor, szívszélhűdés következtében el-

hunyt. A boldogult 1844. július 26-án Ferencz-völgyén született Máramarosmegyében. Iskoláit részben Szigeten, részben Szatmáron végezte, a hol 1869. márcziusban áldozó pappá szenteltetvén, előbb mint káplán működött Szerednyén, majd h. lelkészi minőségben Avas-Lajos völgyén, Józsefházán, Sárközön, Láposbányán az 1871. évtől pedig Német-Mokrán munkálkodott buzgón és fáradszónakul az Ur szőlőjében. — Nyugodjék békében!

— **Nagy-Somkut.** Gr. Teleky Géza ezer forint alapítványt tett le egy Somkuton létesítendő faiskolára, melyből a nép ingyen káppon nemesített faju gyümölcsfákat s 400 frtot adott át az Indre László főszolgabíró által létesített népkert közepén építendő pavillonra, 100 frtot a kaszinó új berendezésének költségére, 50 frtot a polgári körnek és 50 frtot a tűzoltóknak.

— **A királyházai** róm. kath. lat. szert. hívek folyó évi jan. 17-dikén — vasárnapon, Jézus szentséges neve ünnepén nagy lelki örömben részesültek, nemcsak az által, hogy számosan járultak a legfölségebb oltáriszentséghez, hanem azért is, mert e napon Markoesán Sándor huszti származású géplakatos, Markoesán Ferencz máramarosmegyei köztisztviselőben állott esküdt, t. szolgabíró protestáns fia, e napon ünnepélyesen a kath. anyaszentegyház kebelébe visszatért, a hitvallást D. I. segédlelkész előtt letette.

— **Aranyos-Megyes** szőlőiben is megállapították a phylloxera jelenlétét s határát zár alá helyezték. Chorin Ferencz megválasztása ellen kérvényezni akarnak. Ok: a nagymértékű vesztegetés és még nagyobb hivatalos pressio, amit világosan lehet bizonyítani.

— **Iszka** községben (Máramaros m.) Reviczky Ödön segédjegyző néhány nap előtt vadászatra menvén, egyszerre a vízfelől segélykiáltást hallott s odasielve egy fiut látott a víz alá merülni. Fegyverét ledobta, beugrott a vízbe s a jég alól a fiut, ki koresolyázás közben esett a vízbe, kimentette.

Színház.

Hétfőn, január 25-én Murai Károly két vigjátéka: „Virágfakadás” és „Huszárszerlem” adatott, közepes sikerrel és nem, mint a színlapon jelezve volt, először, mert nálunk már nem újdonság, a nyári színekben már láttuk.

A „Virágfakadás”-ban csakis Tharaszovics M.-t emelhetjük ki, a többiek sem keletleg be nem tanulták szerepeiket, sem nem élték bele magokat az író által ábrázolni akart világba.

A „Huszárszerlem”-ben Miklósy Ilonka nagy sikert ért el, mellette a többiekről bizony nem igen van okunk megemlékezni. Ajánljuk a rendezőség figyelmébe, hogy összevágó, kerekded előadásra törekedjenek a szereplők.

Kedden, január 26-ikán „Ripp van Winkle” regényes operette került színre. Egyike azon operetteknek, melyek nem egy kis bohó epizód megzenésítésében állanak, hanem tárgyuk komolyságánál s drámaiságánál fogva állandóan repertoíron vannak s melyek ugy kellemes zenéjüknél, mint a bennük lüktető drámaiságnál fogva mindvégig leköttve tartják a néző figyelmét. Kedélyes jelenetek sem hiányoznak azonban s Kömley, Bodrogi többször megnevetették a publikumot. Váradi „Ripp-Ripp”-je jó alakítás volt, kellemes baritonja jó játékaival együtt tehetséges színészre vallanak. Serédy „Lis-

beth” majd „Alice” szerepekben kedvesen játszott. Általában ugy az összjáték, mint a karoknál észrevehető a haladás. Kár, hogy a zene sok helyütt igen erős volt s egészen elnyomta a dallamot, így a 3-ik felvonásban Alice (Serédy) levél áriáját alig élvezték. Ajánljuk a karmester urnak a piano kíséretet, mert, ha a solo éneket is fortissimo kísérik, akkor semmi változatosság nincs, semmi kellemes hatás a hallgatóságra nem gyakoroltatik, mert nem az erőben rejlik a szépség.

Szerdán, jan. 27-ikén, Csiky Gergely „Örök törvény”-e, az elhalt író utolsóelőtti színdarabja adatott elő. Valódi Csiky-féle darab, az ilyenek összes jó és rossz tulajdonságaival. A pompás alakok, melyek tipikus egyformasággal ismétlődnek, minden darabjában, itt sem hiányoznak, egy és ugyanazon nemes erkölcsi tendentia, a látszólagosan nehéz bonyodalom, az ennek megfelelő hatásos jelenetek, az előre látható érzékeny megoldás, fűszerezve az ő józan humorával, kacagtató komikumával, talpraesett tendenciózus megjegyzéseivel, ugyanolyan érdekes és mindvégig mulattató darabbá teszik az Örök törvényt, mint a milyenek többi darabjai. Csiky minden színművét érdemes megnézni, mert bármennyi hibát fedezzen is fel bennök a szigorú kritika, a nemes erkölcsi irányzatot, az érdekfeszítő meseszöveget a pillanatig sem csökkenő érdekkeltést eltagadni tőlük nem lehet. Sajnos, a kiapadhatatlannak látszó forrás megszűnt buzogni.

Az előadás egyike volt a jobbaknak. Legtöbb dícséretet érdemel Miklósy Ilona Sylvia szerepében. Magvas, komoly, erélyes játéka nem közönséges tehetségről tesz tanúságot, alakja, megnyerő hangja kissé mély, de hajlékony, mozdulatai természetesek és kifejezők. Sok tapsot aratott, nyílt jelenetekben is. Benedek eléggé ügyesen alakította a Nádaynak teremtett Mányi Gusztáv szerepét. Kömley jól karrikózta az amerikai Marezell komikus alakját. Tóth Antal (Orláthy György) a rideg apát, Sárközy (Rozgay Endre) a jó modoru szerelmest, Mezey Gizella (Judith) a jó szívű, meleg érzésű leánykát megfelelően személyesítették. Kalocsai Róza (Sylvia anyja) erőt és pathoszt fejtett ki, jó drámai hősnő, csak a szenvedély finomabb árnyalatait kell tanulmányozni, hogy megfelelőbb kifejezésre juttassa azokat. Kövessy az öreg Szentgróthy szerepében komikusabb volt, mint kellett volna s igen éles hangon beszélt. Nem szabad oly tulságosan kizsákmányolni egy hálás szerep előnyeit. A többi mellékszereplők sikeresen működtek közre az ensemble rontásában.

Csütörtökön, jan. 28-án az „Ideges nők” vigjáték adatott majdnem üres ház előtt, Leszámitva a bérelt páholyok közönségét, alig egy pár ember nézte végig e csinos kis darabot, mely nálunk ma adatott először. Az ideges nők egy pár példányát mutatja be az író, a szeszély, az idegesség, a türelmetlenség következményeit, melyek mind oly sok kellemetlenségnek, oly sok családi perpatvarnak képezik szülő okát s melyek sok család házi békéjének felzavarói. Pontagband gróf neje, Antonine, csapa idegességéből, csupa szeszélyből el akar válni férjétől; azonban férje nem akar elválni s kijelenti, hogy nem is lehet elválniok, mert nincs rá ok. No majd adok én rá okot, mondja a menyecske, kedvese lesz az első férfinak, kit talállok. Felnyitja a czimtárt s vakon rámutat Chaploux czukrászra, kinek azynnal levelet ír, hogy meg fogja látogatni.

Férje eleinte tréfának veszi a dolgot, de midőn neje elszökik hazulról, utána megy s a czukrástában csakugyan megtalálja. A nő belátja tévedését, azonban hasztalan, most már férje akar válni. A szegény czukrász, ki Szidonie divatárusnőbe szerelmes, a kit el is akar venni, ügyetlenségével csak még bonyolítja a helyzetet. Végre kiderül Antonine ártatlansága, belátja tévedését s megígéri, hogy nem lesz többé ideges. Ez nagyjából a darab meséje, csekély kis mese, egy nap története az egész, de a keret, amelybe foglalva van, érdekessé teszi, ámbár lélektanilag egy kissé különösnek s lehetetlennek tartjuk, hogy egy nő csupa idegességből képes lenne az első jött-mentnek karjaiba dobni magát. Kalocsa Róza igen jól adta Antonine szerepét, az ideges, izgatott nőt, ki visszakököl az őrvénytől, melybe majdnem beleesett s a megtérő nőt, ki megbánja tettét s férje bocsánatát kéri. Benedek (Pontagibaud gróf) mint rendesen, jól játszott. Kömley (Chaploux) sok derűtséget keltett s jól ki tudta használni szerepének előnyeit. Megemlítjük még Benedeknét (Szidonie) Gyórfinét, (Elvira), Bodrogit (Chamoisel), kik szintén hozzájárultak az előadás sikerültté tételéhez.

V a s á r n á p a „Vereshaju” népszínmű adatott csekély számu közönség előtt. A darab előadása általában eléggé sikerültnek volt mondható; Perczel Mari a czimszerepben sikeresen küzdött meg s erős tiszta hanggal énekelte a szép magyar nótákat.

Különfélék.

— **Egy liberalis vallomás.** A „Neue Wiener Tagblatt” egyik ném régi száma a hitoktatónak állásáról a mai iskoláknál a következő figyelemreméltó nyilatkozatot teszi: „Behozták e mai iskolákba a szakrendszert, a mely lényegileg abban áll, hogy a katecheta nem törődik az iskolával és az iskola nem törődik a katechetával. A vallásoktató megmarad a maga dogmatikai fogalomkörében; a geologus, a természettudós, a történész irgalmatlanul halad a tudomány (?) legszélsebb legtulzóbb következtetéseiig és a vallásoktatótól elhintett mag annyi, mint egy ethintett porszem a szélben. Ekkép a vallásoktatás csak tisztán külső tantárggyá lett, vallásról azonban és vallásos nevelésről többé nem lehet szó.” Értékes vallomás liberalis részről.

— **Megtérés halálos ágyon.** Mult hó másodikán halt meg Cadorna senátor Rómában. E senator édes testvére volt annak a Cadorna tábornoknak, a ki Rómának az olaszok által történt bevételénél az olasz csapatok vezére volt. A senator halála közeledtét érezvén papot hivatott és Istennel és az egyházzal kibékülve hunyt el.

— **A sajtó befolyása.** Hogy egyházunk legmagasabb vezető köreiben mily nagy fontosságot tulajdonítanak a sajtónak, kitűnik Parochi biborosnak egy leveléből is, melyet az „Apostolokodás a sajtó útján” (Apostolatus ephemeridum) cz. osztály igazgatójához nem oly rég intézett. „Isten kegyelmével a jó sajtó érdekében életem legszebb éveit áldoztam fel. Ah! Hát nem a rossz sajtó az, mely az emberiség legnagyobb részét mérgezi, mikor még alig tud olvasni! És a mérég ellen ne nyujtsunk ellenmérget, a baj ellen gyógyszer, a támadás erőszakossága és gonoszsága ellen a védelem erejét és nemességét? ... Lelkem mélyéből kiáltok az

örök Atyához: Emitte Spiritum tuum et creabuntur. (Küldd el Szent Lelkedet és megújítod a föld színét.) — Elődeink azon alapos reményben vették föl a keresztet, hogy a szent földről az örök boldogságra jutnak. Itt vérontás nélküli kereszties hadjáratról van szó, szabadságaért az egyháznak, a mely még tiszteletreméltóbb, mint a szent föld. — X. Leo idejében azoknak, a kik a sz. Péter templom felépítéséhez adományokkal járultak, gazdag bucsukat adtak. Részemről térdeimen kérném a sz. atyát, árássa ki ismét az egyház kincseit, hogy a bátor lelkeket föllelkesítse, hogy a szentszék tekintélyét védve, a vatikánnak akár csak látható épületét fönségesebbé és tisztelettebbé tegyék. — Charitas Christi urget nos, Jézus Krisztus szeretetre sürget és a ki e szavakat nem akarja magáévá tenni, van-e annak még joga az oly nemes keresztény névvel dicsekedni?”

Hasznos tudnivalók.

Az iszákosság ellen.

Bár ritkán hallható, hogy sikerült az iszákosságot valamely orvosság által és nem az egyedül biztos és helyes uton, t. i. morális eszköz alkalmazása által orvosolni, mégis új és új gyógymódok támadnak eme — sajnos — mindjobban elhatalmasodó betegség ellen. Már három évvel ezelőtt azt közölte egy orosz folyóirat, hogy Portugaloff orvosnak sikerült hathatós eszközt feltalálni az iszákosság ellen és e csodahatású szer a strychnin. Erre a fölfedezésre, hogy az iszákosság strychnin-oldatnak a bőr alatti rejtékbe való befecskendezése által gyógyítható, először Luton francia orvos jutott, Portugaloff orosz orvos pedig ezt többször és állítása szerint jó sikerrel alkalmazta. Azonban ez a dolog kikerülte a figyelmet, míg végre ebben az évben egy másik orosz orvos Jergolski az ajánlott gyógymódot alkalmazni kezdte. Ő ismerteti ezt a gyógymódot a „Vratsch” (Orvos) című folyóirat egyik füzetében és bizonyítja, hogy a strychninbefecskendezés fölötté ajánlatos az iszákosság gyógyítására. Baldau jenai orvos összeköttetésbe lépett Portugaloff orosz orvossal azon czélból, hogy eme gyógymódnak alkalmazásáról pontosabban értesüljön és a „Deutschen Med. Wochenschrift” folyóirat legközelebbi számában ismerteti a strychnin alkalmazásának módját, mely a következő: 0.06 légsavas strychnin 15 gramm destilált vízzel. 0.25 befecskendezéssel kezdjük és ezt fokozzuk 0.5-ig — kétszer naponta. Elégséges 10—16 befecskendezés. Portugaloff orvos e gyógymód magasztalásában annyira megy, hogy hatásra nézve a chinin mellé állítja. A mint ez különösen hathatós szer a hideglelés ellen, ép olyan a strychnin az iszákosság és az alkoholizmus többi következményei ellen.

Hogy kell a hamisított theát megismerni? ez felette fontos kérdés a vásárlóra nézve; mert a theát nagyban szokták hamisítani más levelek közbekeverése, festés és homok által.

Hogy más növénylevéllel van-e keverve? megismerjük, csak áztassuk meg a leveleket; a valódi thealevél hosszukás, keskeny, finomabb erezetű és szövetű, alkotása gyengédebb, felülete simább és fénylő, színe halványzöld, széle esipkézett; ellenben a nem valódi levelek, inkább inkább gömbölyűek, alkosuk durvább, sötétebb, olajzöld színűk.

Hogy festve van-e thea? abból ismerjük meg, hogy a valódira ráöntött víz borostyánkőszárga színt nyer, a hamisítottnál pedig

barnafekete lesz. A hamisított továbbá, ha kissé megnedvesítjük s fehér papírra teszszük, azon kékesbarna foltot hagy hátra. Az is bizonyos jele a hamisításnak, ha a ráöntött víz ize igen összehúzó. Az angolok majd minden kezükön átmenő theát meghamisítanak, különösen nagyban gyakorolják a barnának zöldre festését; de ennek csakhamar nyomára jövünk, ha azt szítára téve, vízcsurgó alá tartjuk; így a zöld festék mind lemosódik. Az angoloknak még egy az egészségre nézve veszélyes hamisítási módjuk van szénsavas rézzel; azért vásárlásnál lelkiismeretesen ügyeljünk, hogy az illet kikerüljünk. A gyanus theát áztassuk sósavas tartalmu vízbe, aztán a folyadékot leszűrjük és azt fényes késpengével keverjük s ha e pengére rézveres boríték rakodott le, úgy dobjuk el a theát, mert hamisított.

A chinaiak, hogy többet nyomjon, száritáskor vasrészeket tartalmazó finom homokkal hintik meg gyéren a thealevelek egyik oldalát, mit azonban delejvással igen könnyű felismerni.

Végre hogy tiszta-e a thea? azt az által kutatjuk ki, hogy forró vizet öntünk rá, azt meghagyjuk rajta hűlni s ha most felületén zsiros, szivárványszínt játszó hártafolt mutatkozik, úgy tisztának tekinthetjük.

Apróságok.

Vannak könyvek, melyek megszerzetnek; ismét vannak könyvek, melyek olvastatnak, de meg nem vásároltatnak; végre vannak olyan könyvek, melyek se nem olvastatnak, se nem vétetnek meg, hanem csak megirattak.

Helyesen cselekesznek az emberek, ha a törvényekhez alkalmazkodnak, helyesebben cselekesznek a törvényhozók, ha a törvényeket az emberekhez alkalmazzák.

A jó emlékező tehetség két élű fegyver.

A kritikusnak nem kellene soha megbetegednie, miután az ő helyzete egészséges korában is eléggé kritikus.

Szatmár-Németiben

1892. évi január hó 27-én tartott heti vásári piaci árak következők, métermázsánként:

Tiszta buza	9 frt 60 kr,	9 frt 70 kr.
Kétszeres	9 frt 20 kr,	9 frt 40 kr.
Rozs	8 frt 20 kr,	8 frt 40 kr.
Árpa	— frt — kr,	— frt — kr.
Zab	5 frt 40 kr,	5 frt 60 kr.
Tengeri	5 frt 40 kr,	5 frt 60 kr.
Kása	9 frt 80 kr,	10 frt — kr.
Fehér paszuly	6 frt 50 kr,	6 frt 80 kr.
Tarka	5 frt 30 kr,	5 frt 50 kr.
Szilva	— frt — kr,	— frt — kr.
„ füstös	— frt — kr,	— frt — kr.
Repeze	— frt — kr,	— frt — kr.
Krumpli zsákja	1 frt 80 kr,	2 frt — kr.
Szalonna	44 frt — kr,	45 frt — kr.

Szerkesztői üzenetek.

M.-nak. N.-Szőlős. A tudósítást, sajnálatunkra, mult számunk kinyomása után kaptuk kézhez. A tárczába valót nagy köszönettel vettük s mielőbb közöljük.

H.-nak. Munkács. A „Király Kut”-at felhasználjuk. Szíves sorait köszönjük.

K.-nak. Udvari. Köszönjük, felhasználjuk s folytatását kérjük; azonban az irálymódorra nézve nagyon ajánljuk szíves figyelembe „Programmunk” utolsó előtti pontját.

Z.-nak. Ungvár. A szép küldemény, melyet jövő számunk hoz, nagyon megörvendeztetett; hasonló minél többet kérünk. A többire nézve intézkedünk.

H.-nak. Bpest. Nem tőlünk függő akadály miatt történt a mulasztás.

Dr. LEHOTZKY JÁNOS,

az összes gyógytudományok tudora,

a bécsi klinikákon néhány éven át tartott működése után
haza jövén, orvosi gyakorlatát megkezdte.

Rendel 2—4.

Deák-tér 25.

2—3

Szegényeknek ingyen.

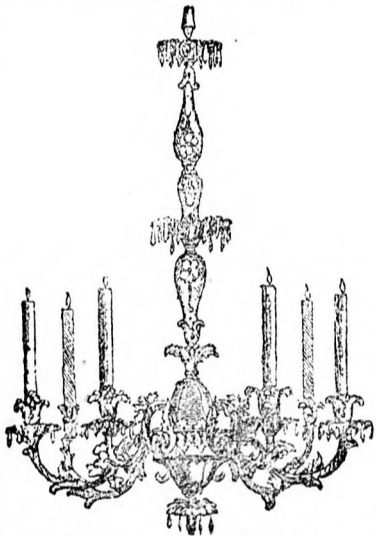
GAVORA JÓZSEF

Az 1885. évi budapesti orsz. kiállításon a kiállítási nagy éremmel kitűnő munka- és jó ízlésért kitüntetve

BUDAPESTEN, IV. KERÜLET, VÁCZI-UTCZA 17. SZ.

Ajánlom dúsán felszerelt

EGYHÁZAK és KÁPOLNÁK BERENDEZÉSÉHEZ

szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben. Nevezetesen: Miseruhákat, **Pluviale, Dalmatica és Ornatusokat. Egyházi és társulati lobogók. — Mária-társulati, ipar-társulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat, st. szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket, fali- és oltár-gyertyatartók és oltárlámpákat, — Monstranciák, stáció-képek, oltárok, urkoporsókat, stb.**

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, Monstrancia, oltár-lámpák és oltár-gyertyatartók megezüstölését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzések, valamint egyházi ruhákban. Egyházi csipkék, oltárterítők, fali keresztek és iskola-keresztek. — Egyházi szövetek, Damastok stb.

Pontosságomat több százra menő elismerő levelekkel bizonyíthatom.

== Árjegyzék és költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök. ==

LITTECZKY ÉS REIZER

könyv, papír és zenemű kereskedése
SZATMÁRON

a t. egyházi férfiak, tanítók, ügyvédek, mérnökök, jegyzők, gazdák, posta- és más hivatali irodák számára egyrészt raktáron tart, másrészt minden árfelemelés nélkül meg hozat: az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent **könyvet**, ajándéknak alkalmas díszműveket, ima- és képes könyveket.

Dúsán felszerelt raktárt tart: mindenféle író, levél, rajz és esomárgoló **papirból**; író, rajz és festészeti szerekből; szent képek, olvasók, s más **egyházi szerekből**, egyházi, ügyvédi, községi, gazdasági és végrehajtói **nyomtatványokból**. — Előfizetést elfogad minden bel- és külföldi folyóirat, napi és divat **lapra**. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Van szerencsém a nagyérdemű színházlátogató közönség szíves tudomására hozni, miszerint

„Korona“ vendéglői

éttermemet

a színházi előadás után is nyitva tartom.

Tisztelettel tudatom egyszersmint, hogy igyekezni fogok t. vendégeimet izletes ételek, kitűnő borok és frissen csapolt **sörrel** pontosan kiszolgálni ezen késő esti órákban is.

Kiváló tisztelettel:

Weinberger Bernát.

Tisztelettel alulírott ajánlja a nagyérdemű közönségnek becses figyelmébe a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“-T,

mely egészen **uj gyors-sajtóval**, nagy választéku **uj betűkkel** s minden egyéb szükségességgel bőven van felszerelve s így képes a könyvnyomdák körébe tartozó bármely munkát u. m.

Folyó iratok, könyvek, rovatos iven, hirdetmények, névjegyek, meghívók, gyászjelentések, lobogók stb. nyomását **gyorsan, csinosan, pontosan és olcsón** végezni.

Szatmáron, 1892. január hó.

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ“
igazgatósága.